

Ekonomisk prognos 2020 Malmö stad

Sammanfattning

Ekonomisk prognos är årets första uppföljningsrapport. Den innehåller en prognos för Malmö stad vad gäller drift och investeringar samt hur detta påverkar kommunens ekonomiska ställning. I rapporten redogörs också för nämnder med större avvikelser i förhållande till kommunbidraget och bolagens prognoser och budgetavvikelser presenteras. Dessutom ingår ett bokslut för perioden januari–april för Malmö stad (ej sammanställda räkenskaper).

Det prognostiserade resultatet för kommunen 2020 uppgår till totalt 414 mnkr. Då det budgeterade resultatet uppgår till ett nollresultat innebär prognosen en budgetavvikelse om +414 mnkr. Det prognostiserade resultatet för 2020 innebär att kommunen kommer att uppfylla kravet på ekonomisk balans.

Den pågående coronapandemin påverkar nämndernas ekonomi på olika sätt. Några nämnder har fått lägre kostnader och andra högre. Några nämnders ekonomi påverkas också av att befolkningsökningen i flera åldersgrupper är lägre än vad budgeten bygger på. Det föreslås flera insatser för att möta risken för bland annat ökad arbetslöshet i spåren av pandemin genom tillfälliga justeringar i budgeten för 2020. Då det redan görs en analys av de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen i arbetsmarknads- och socialnämnden finns det ingen anledning föregripa detta arbete.

Arbetet med de uppdrag som kommunfullmäktige tilldelat nämnder och bolag i *Budget 2020* kan också komma att påverkas av den pågående pandemin. Nämnder och bolag uppmanas därför återkomma i samband med *Delårsrapport 2020* med en bedömning av detta.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner *Ekonomisk prognos 2020* för Malmö stad.
2. Kommunfullmäktige beslutar att justera budgetramarna tillfälligt för 2020 i enlighet med vad som beskrivs i ärendet och uppdrar åt nämnderna att arbeta med den inriktning som beskrivs i ärendet.
3. Kommunfullmäktige beslutar att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden möjlighet att använda prognostiserat överskott för att påbörja arbetet med att utöka antalet platser inom den reguljära vuxenutbildningen under kommande år, samt stärka arbetet inom elevhälsan i gymnasieskolan.
4. Kommunfullmäktige befriar tillfälligt under 2020 funktionsstödsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden samt arbetsmarknads- och socialnämnden från ansvar för det ekonomiska resultat som uppkommit till följd av ökade kostnader hänförliga till coronapandemin och som rapporterats i samband med *Ekonomisk prognos 2020*.

5. Kommunfullmäktige uppmanar arbetsmarknads- och socialnämnden att fortsätta det pågående arbetet med att identifiera och vidta möjliga åtgärder för att minska underskotten.
6. Kommunfullmäktige uppmanar samtliga nämnder och bolagsstyrelser att återkomma i samband med *Delårsrapport 2020* i de fall arbetet med uppdrag som givits i kommunfullmäktiges budget 2020 påverkas av den pågående coronapandemin. För sådana uppdrag som tilldelats fler nämnder eller bolag ska samverkan ske så att bedömningen blir gemensam.
7. Kommunfullmäktige uppmanar funktionsstödsnämnden att återkomma i samband med *Delårsrapport 2020* om eventuellt behov av utökad investeringsram till följd av förändrat redovisningsregelverk.

Sammanfattning av rapporten samt justeringar av ramarna

Det prognostiserade resultatet för kommunen 2020 uppgår till totalt 414 mnkr. Då det budgeterade resultatet uppgår till ett nollresultat innebär prognosen en budgetavvikelse om +414 mnkr. Det prognostiserade resultatet ligger till grund för bedömning av om kommunen kommer att klara kommunallagens krav på ekonomisk balans. Enligt gällande regelverk ska realisationsvinster frånräknas årets resultat i balanskravsutredningen. Det prognostiserade resultatet för 2020, justerat för realisationsvinster på 355 mnkr, uppgår till +59 mnkr vilket innebär att kommunen kommer att uppfylla kravet på ekonomisk balans.

För helåret prognostiserar nämnderna en sammantagen investeringsvolym om cirka 2 500 mnkr, vilket är lägre än budgeterat. I förhållande till 2019 innebär dock årets prognos en ökad investeringsvolym.

Bolagens och kommunalförbundens ekonomi påverkas i olika omfattning av coronapandemin och bedömningarna om utvecklingen under året är förknippade med stor osäkerhet. Större avvikelser med anledning av coronapandemin prognostiseras framförallt av Copenhagen Malmö Port AB, Malmö kommuns parkeringsaktiebolag, Malmö Live Konserthus AB och Räddningstjänsten Syd. Beroende på den fortsatta utvecklingen under hösten kan bolagens resultat komma att få påverkan på Malmö stads ekonomi genom exempelvis minskade utdelningsmöjligheter eller behov av tillskott.

Justerade budgetramar 2020

Coronapandemins effekter slår hårt mot Malmö. Läget är svårbedömt, men även försiktiga prognoser ger vid handen att arbetslösheten kommer att öka kraftigt. I regeringens mest pessimistiska scenario fördubblas arbetslösheten i hela landet. För Malmö stad innebär situationen kraftigt minskade skatteintäkter, samtidigt som kostnaderna för flera välfärdsverksamheter och försörjningsstöd till utsatta Malmöbor ökar. I Malmö riskerar det snabbt ökande antalet nya arbetslösa dessutom förvärra situationen för de grupper som redan innan krisen stod långt från arbetsmarknaden när resurserna i den statliga arbetsmarknadspolitiken inte räcker till.

I ett sådant läge är det nödvändigt för kommunen att ta till extraordinära åtgärder och kraftfullt växla upp de egna insatserna för att fler Malmöbor ska bli självförsörjande. Det handlar om

utbildning och andra former av rustande insatser, anställningar med stöd och praktikplatser för unga. Men det krävs också omfattande satsningar på välfärden och det sociala skydds nätet, som prövas hårt när behoven och utsattheten för många grupper växer i coronapandemins spår. Kommunstyrelsen fattade den 17 juni en rad beslut med avsikt att dämpa effekterna av pandemin. Men det behövs mer för att möta den exceptionella situation Malmö befinner sig i. Mot bakgrund av detta föreslås en tillfällig justering av ramarna för 2020.

55 mnkr till utökad vuxenutbildning och stöd till elevhälsa

Det ökade antalet varsel och uppsägningar innebär ett kraftigt ökat söktryck mot gymnasial vuxenutbildning. Många av de Malmöbor som blivit arbetslösa till följd av coronakrisen har en påbörjad men inte avslutad gymnasieutbildning, och med det ett behov av att läsa kurser på gymnasienivå för att hävda sig på arbetsmarknaden. Söktrycket till höstens kurser har ökat kraftigt.

På grund av coronapandemin bedrevs gymnasieundervisning på distans i mer än två månader under vårterminen. Många elever har haft svårt att hålla rutiner och koncentrera sig på studierna, vilket kan komma att innebära behov av stärkt elevhälsan och andra former av stöd.

Kommunledningen föreslår kommunfullmäktige besluta att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges möjlighet att använda prognostiserat överskott för 2020 för att påbörja arbetet med att utöka antalet platser inom den reguljära vuxenutbildningen under kommande läsår, samt säkra upp arbetet med att följa upp de elever som har bristande måluppfyllelse på grund av distansundervisningen samt och stärka arbetet inom elevhälsan.

100 mnkr till extra arbetsmarknadsinsatser och anpassning av ram

En del av vårens permitteringar riskerar att övergå till varsel och arbetslöshet. Risken är stor att den redan höga arbetslösheten ökar ytterligare under hösten. Även om arbetsmarknadspolitiken är ett nationellt uppdrag så är det viktigt att Malmö stad gör allt för att alla Malmöbor snabbt ska få det stöd de behöver för att komma tillbaka i arbete. Därför vill kommunledningen anslå extra resurser på arbetsmarknadsinsatser i kommunens verksamheter, kombinationsinsatser som innehåller utbildning, samt stöd till föreningar såsom Boost by FC Rosengård och andra civilsamhällesaktörer som fyller en viktig funktion för att få fler Malmöbor i arbete.

Nyligen skrev 17 044 personer i landet in sig som arbetssökande, ungefär 6 000 fler än förra året. Totalt är över 450 000 personer arbetslösa. Det motsvarar 8,8 procents arbetslöshet. För Malmös del sker ökningen från en avsevärt högre nivå och är i dagsläget 15,4 procent. Det finns anledning att tro att ökningen kommer att tillta under sommaren på grund av alla som slutat skolan samt tagit studenten, kombinerat med att många av de varsel som lades i krisens inledningsskede nu övergår till uppsägningar i de företag som inte fullt ut lyckats anpassa sin verksamhet. Trots lokala och nationella stöd paket samt uppväxlingen av arbetsmarknadsinsatserna bedömer kommunledningen att kostnaderna för försörjningsstöd på grund av bland annat coronapandemin kommer att öka.

Kommunledningen föreslår kommunfullmäktige besluta att arbetsmarknads- och socialnämnden tillförs 100 mnkr för att stärka arbetet med att få fler Malmöbor i arbete samt 250 mnkr för att anpassa ramen för försörjningsstöd.

45 mnkr till socialt förebyggande insatser riktade till barn och unga samt arbete mot våld i nära relationer

I coronapandemins spår har stadens socialtjänst fått hantera kraftiga ökningar av orosanmälningar och institutionsplaceringar av barn som far illa. Det handlar om så mycket som 100 ytterligare anmälningar varje vecka jämfört med 2019. För en hel del är hemmet ingen trygg plats. I isoleringen ökar utsattheten – något som även gäller många kvinnor.

Oförutsedda händelser

För att kunna möta eventuellt ytterligare behov kopplade till coronapandemin och den ekonomiska krisen finns det behov av en reserv för oförutsedda händelser. Kommunledningen föreslår kommunfullmäktige att tillföra kommunstyrelsen 10 mnkr riktat mot kommunstyrelsens anslag för projekt och utredningar.

Finansiering och beslut

Verksamheten i nämnderna har påverkats på olika sätt av den pågående coronapandemin. I några verksamheter har den inneburit minskade kostnader då planerade aktiviteter ställs in eller skjuts på framtiden. Statens beslut att ersätta sjuklönekostnader under april-juli har också medfört överskott i verksamheten. Skolnämnderna visar också ett överskott på grund av en lägre befolkning än vad som förutsattes i budgeten.

Därför föreslås satsningarna ovan finansieras genom att kommunfullmäktige minskar kommunbidraget för 2020 för de nämnder som i *Ekonomisk prognos 2020* prognostiserar ett överskott. Därtill föreslås att skatteintäkter och generella statsbidrag, pensionskostnader, räntenetto och kostnader för kommungemensamma anläggningar budgeteras enligt senaste prognos, vilket också ger ett finansieringsutrymme.

För servicenämnden föreslås en ombudgetering motsvarande det överskott som nämnden redovisar exklusive kostnader för den inköpscentral som nämnden startat med anledning av Coronapandemin. Dessa kostnader förväntas täckas av det särskilt riktade statsbidraget för merkostnader inom hälso- och sjukvårdsverksamheten, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

För de generella statsbidragen föreslås en ombudgetering enligt senaste prognos för den del som inte avser överskott hänförligt till det särskilt riktade statsbidraget för merkostnader inom hälso- och sjukvårdsverksamhet. Det är i nuläget inte klart hur dessa medel kommer att fördelas till kommunerna, men statsbidraget kommer antingen gå direkt till berörda nämnder för att täcka deras kostnader eller tillföras kommunen centralt, för vidarefördelning till berörda nämnder.

Sammanfattningsvis innebär det en tillfällig ombudgetering för 2020 års budget enligt nedanstående tabell:

Budgetjustering	Minskat KB	Ökat KB	Summa
Kommunfullmäktige	-3,7		-3,7
Valnämnd	-0,2		-0,2
Överförmyndarnämnd	-0,3		-0,3
Kommunstyrelse	-15,0		-15,0
Kommunstyrelse projekt och utredningar		10,0	10,0
Service-nämnd	-26,6		-26,6
Teknisk nämnd	-56,7		-56,7
Stadsbyggnadsnämnd	-10,2		-10,2
Grundskolenämnd	-40,0		-40,0
Förskolenämnd	-55,0		-55,0
Arbetsmarknads- & socialnämnd		145,0	145,0
ASN - ekonomiskt bistånd		250,0	250,0
Skatter & generella bidrag	-59,0		-59,0
Räntor & utdelning	-14,0		-14,0
Personalkostnader/pensioner	-74,0		-74,0
Anslag till förfogande	-45,3		-45,3
Lokaler & anläggningar	-5,0		-5,0
Summa	-405,0	405,0	0,0

Uppdrag i Budget 2020

I Budget 2020 gav kommunfullmäktige nämnder och styrelser olika uppdrag att genomföra under 2020. Den senaste tidens händelser och den osäkra utvecklingen till följd av coronapandemin kan ha inneburit att nämnder och bolag blivit tvungna att omprioritera i sin planering, vilket kan påverka genomförandet av uppdragen. Nämnder och bolag föreslås därför uppmanas återkomma i samband med *Delårsrapport 2020* med bedömning om möjligheterna att genomföra sina respektive uppdrag. I de fall ett uppdrag tilldelats flera nämnder och bolag bör dessa samverka för att göra en gemensam bedömning.

Konsekvens av ändrat regelverk för klassificering av investeringar

Sedan 2019 har beloppsgränsen för när ett inköp klassificeras som investering sänkts från ett helt basbelopp till ett halvt basbelopp. Förändringen medför att vissa inköp som tidigare har klassificerats som en kostnad i resultaträkningen nu istället klassificeras som investering och finansieras genom nämndernas investeringsramar. För funktionsstödsnämnden innebär den förändrade beloppsgränsen att beviljad investeringsram för 2020 skulle behöva utökas med 3 mnkr. Anledningen är att nämnden vid tidpunkten för inlämning av *Budgetskrivelse 2020* inte kunde bedöma den ekonomiska konsekvensen av förändrat regelverk fullt ut.

Under 2019 uppstod samma effekt i flera nämnder, som därför under året tilldelades en utökad investeringsram. I år innebär coronapandemin en stor osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen och utvecklingen i verksamheten. Funktionsstödsnämnden föreslås därför följa sina investeringar för att till *Delårsrapport 2020* inkomma med en ny bedömning. Om behov av utökad investeringsram fortfarande föreligger uppmanas funktionsstödsnämnden begära en utökning i samband med inlämning av sin delårsrapport.

Rättning av fordran Copenhagen Malmo Port AB

Malmö stad och Copenhagen Malmo Port AB (CMP) har tidigare ingått ett hyresavtal för perioden 2011–2035. Under 2020 har ett nytt hyresavtal tecknats. I samband med detta har Malmö stad ändrat bedömningsgrund gällande hur den tidigare avtalade hyran ska periodiseras. Till vissa delar har den genomsnittliga hyran beräknats på felaktiga antaganden, vilket inneburit att det genomsnittliga hyresbeloppet varit alldeles för högt. Det nya avtalet innefattar ingen successiv ökning av bashyran, vilket innebär att den faktiskt fakturerade hyresintäkten istället ska bokföras. I konsekvens med detta har Malmö stads tidigare redovisade långfristiga fordran mot CMP bokats bort. Denna förändring innebär att 141 mnkr har korrigerats direkt mot eget kapital. Jämförelsetalen för 2019 har också korrigerats i enlighet med detta.

Hantering av återremissen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 18 juni 2020 beslutade kommunfullmäktige genom s.k. minoritetsåterremiss att återremittera ärendet till kommunstyrelsen för att med en extern och oberoende utredare analysera och undersöka arbetsmarknads- och socialnämndens behov av ökad ekonomisk ram för försörjningsstöd samt att utreda anledningarna till de kraftigt ökade kostnaderna.

Kommunstyrelsen beslutade den 12 februari i år att i samband med behandlandet av ärendet *Bokslutskommunikén för 2019* ge stadskontoret i uppdrag att tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen att analysera de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen. Detta uppdrag ska redovisas senast i september och arbetet pågår. Kommunledningen ser därför ingen anledning att ifrågasätta eller föregripa detta arbete genom att tillsätta en ”extern och oberoende utredare”.

Däremot ser vi det som angeläget att så snart som möjligt göra de ramjusteringar som föreslås nedan. Vi menar att välavvägda beslut redan nu ger Malmös stad möjlighet att stå något bättre rustade nästa år.